

Sygn. akt **V Pz 21/16**

POSTANOWIENIE

Dnia 29 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Stanisław Pilarczyk (spr.)

Sędzia: SSO Ewa Nowakowska

SSO Marzena Głuchowska

Protokolant: asystent sędziego Paulina Jacenko

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2016 r. w Kaliszu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. D.

przeciwko (...) S.A. w siedzibą w O.

o wynagrodzenie, wynagrodzenie za pracę w nadgodzinach, ekwiwalent pieniężny za urlop

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w przedmiocie kosztów procesu z dnia 04 maja 2016r. w sprawie o sygn. akt IV P 6/14

postanawia:

1. oddalić zażalenie.

2. zasądzić od powoda na rzecz pozwanej kwotę 300 zł. (trzysta 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

/SSO Ewa Nowakowska/ /SSO Stanisław Pilarczyk/ /SSO Marzena Głuchowska/

UZASADNIENIE

Powód, M. D. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w dniu 05 grudnia 2013r. złożył do Sądu Rejonowego w Kaliszu pozew o zapłatę od pozwanej, (...) S.A. z siedzibą w O. na jego rzecz kwoty 46.314,80 zł. (brutto) stanowiącej zaległe wynagrodzenie za pracę wraz z ustawowymi odsetkami za okres od czerwca 2013r. do grudnia 2013r, kwoty 19.717 zł. (brutto) z tytułu nadgodzin oraz kwoty 4.805,54 zł., stanowiącej niewypłacony ekwiwalent za urlop. Pełnomocnik powoda wartość przedmiotu sporu oznaczył na kwotę 70.837 zł.

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2013r. Sąd Rejonowy w Kaliszu zwolnił powoda od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda, M. D. kosztów procesu według norm przepisanych lub według złożonego spisu kosztów.

Pełnomocnik pozwanej reprezentował Spółkę na rozprawach w dniu: 17 marca 2014r., 18 kwietnia 2014r., 19 maja 2014r., 3 września 2014r., 3 listopada 2014r., 19 grudnia 2014r., 24 czerwca 2015r. oraz 21 października 2015r. Przed ogłoszeniem orzeczenia w przedmiotowej sprawie złożył on spis kosztów, domagając się zapłaty wynagrodzenia dla adwokata zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r., opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. oraz kosztów dojazdu na 8 rozpraw (tj. 16 przejazdów) w kwocie 802,37 zł, co stanowi łącznie kwotę 3.519,37 zł.

Sąd Rejonowy w Kaliszu, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem wydanym dnia 04 maja 2016r. w sprawie o sygn. akt IV P 6/14 oddalił powództwo, nie obciążył powoda kosztami sądowymi, koszty te poniósł Skarb Państwa oraz zasądził od M. D. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w O. kwotę 3.519,37 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji o kosztach zastępstwa procesowego orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. nie znajdując podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. Koszty te zostały zasądzone w oparciu o dołączony spis kosztów oraz zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Od postanowienia obligującego powoda do zapłaty pozwanej kosztów zastępstwa procesowego M. D. wniósł zażalenie. W uzasadnieniu złożonego środka zaskarżenia powód wskazał, iż nie jest w stanie uiścić zasądzonej kwoty. M. D. obecnie nie pracuje. Ma na wychowaniu małoletniego syna. Ciężar prowadzenia gospodarstwa spoczął na jego żonie. Nadto skarżący posiada zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów.

W odpowiedzi na zażalenie pozwana wniosła o jego oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 98 § 1,3,4 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Wysokość kosztów sądowych, zasady zwrotu utraconego zarobku lub dochodu oraz kosztów stawiennictwa strony w sądzie, a także wynagrodzenie adwokata, radcy prawnego i rzecznika patentowego regulują odrębne przepisy.

Odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu stanowi zasada słuszności uregulowana w art. 102 k.p.c., zgodnie, z którą Sąd może w szczególnie uzasadnionych wypadkach zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Przepis ten jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Nie konkretyzuje on pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawia ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi. /Komentarz aktualizowany do art. 102 Kodeksu postępowania cywilnego. Lex 2015.07.01. Tomasz Demendecki/.

Do kręgu okoliczności, które powinny być brane pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należą przede wszystkim fakty związane z samym przebiegiem procesu, tj. podstawa oddalenia żądania, zgodność zamiarów stron w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, szczególna zawilość lub precedensowy charakter sprawy albo subiektywne przekonanie powoda co do zasadności zgłoszonego roszczenia - trudne do zweryfikowania a limine, a ponadto sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą

albo niesumienne lub oczywiście niewłaściwe postępowanie strony wygrywającej, która w ten sposób wywołała proces i koszty połączone z jego prowadzeniem. Zalicza się do nich także okoliczność, że rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło na podstawie faktów ustalonych na podstawie dowodów dopuszczonych przez sąd z urzędu, jak również niewspółmierność wysokości kosztów pomocy prawnej poniesionych przez stronę wygrywającą proces do stopnia zawiłości sprawy i nakładu pracy pełnomocnika. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2011 r., sygn. akt II CZ 105/11, LEX nr 1102858).

Zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016r., poz. 623) zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Przyczyny usprawiedliwiające ubieganie się przez stronę o zwolnienie od kosztów sądowych nie wystarczą, by wyłączyć działanie ustanowionej w art. 98 § 1 k.p.c. reguły, że ten kto przegrał spór zwraca koszty procesu temu, czyje racje zostały uznane za słuszne. Sąd może uwolnić stronę od obowiązku zwrotu kosztów procesu na podstawie art. 102 k.p.c., jeśli stwierdzi, że zachodzi "wypadek szczególnie uzasadniony". (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 grudnia 2012r., sygn. akt I ACa 1175/12, Lex nr 1280327).

Ten sam Sąd w orzeczeniu z dnia 12 grudnia 2014r., sprawa o sygn. akt ACa 1050/14 (Lex nr 1651880) wskazał, iż twierdzenie, iż sama tylko zła sytuacja materialna strony przegrywającej proces stanowi przesłankę odstąpienia od obciążania jej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi, prowadziłoby do skutków niemożliwych do zaakceptowania z uwagi na poczucie sprawiedliwości, w szczególności dawałoby osobom ubogim przywilej wytaczania bezpodstawnych procesów i zmuszania innych osób do ponoszenia kosztów obrony bez możliwości odzyskania przez te osoby poniesionych kosztów.

Powód, M. D. zaskarżył postanowienie o kosztach zastępstwa procesowego przyznanych stronie przeciwnej. Podał on, iż jego sytuacja materialna nie pozwala na uiszczenie wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi pozwanej w wysokości 3.519,37 zł. Skarżący do złożonego zażalenia dołączył dokumenty świadczące o jego licznych zobowiązaniach w postaci zaciągniętych kredytów. Wskazał, iż obecnie nie pracuje. Ma na utrzymaniu małoletnie dziecko. Ciężar prowadzenia gospodarstwa domowego spoczywa na jego żonie. Nie jest więc w stanie bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny uiścić kosztów zastępstwa procesowego.

Nie ulega wątpliwości, iż powoda należy traktować jako stronę przegrywającą proces. Sąd Rejonowy w Kaliszu oddalił bowiem powództwo, z którym wystąpił. Z całą stanowczością stwierdzić zatem należy, iż zgodnie z art. 98 k.p.c. skarżący zobowiązany jest zwrócić pozwanej koszty zastępstwa procesowego.

W okolicznościach niniejszej sprawy należało jedynie rozważyć czy fakty przedstawione przez powoda w złożonym zażaleniu nie stanowią „szczególnego przypadku” w rozumieniu art. 102 k.p.c. uprawniającego do nieobciążania powoda kosztami procesu.

Skarżący, M. D. został w toku sprawy zwolniony od ponoszenia kosztów sądowych. Obecnie domaga się odstąpienia od obciążania go kosztami zastępstwa procesowego powołując się na te same okoliczności, które stanowiły podstawę do zwolnienia go z ponoszenia kosztów sądowych. Choć niewątpliwie powód pozostaje w trudnej sytuacji majątkowej, nie można uznać, iż podnoszone przez niego twierdzenia stanowią „przypadek szczególny”, który uzasadniałby nieobciążanie go kosztami zastępstwa procesowego. Uprzednie zwolnienie powoda od ponoszenia kosztów sądowych, które miało na celu ułatwienie dostępu do Sądu i obronę praw nie obliguje Sądu do jednoczesnego odstąpienia od obciążenia strony przegrywającej proces kosztami zastępstwa procesowego. Sąd Okręgowy w Kaliszu w przedstawionych przez powoda okolicznościach nie znajduje podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. Niemożność uiszczenia zasądzonych postanowieniem z dnia 04 maja 2016r. kosztów zastępstwa procesowego powód tłumaczy licznymi zobowiązaniami kredytowymi. Nie ulega jednak wątpliwości, iż zastosowanie w tym przypadku art. 102 k.p.c. byłoby sprzeczne z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Taka praktyka - zwłaszcza przy uwzględnieniu powszechności instytucji kredytowania – doprowadziłaby do priorytetowego traktowania prywatnych zobowiązań ze szkodą dla strony przeciwnej, która proces wygrała.

Również samo subiektywne przekonanie o racji wywodzonych przez siebie twierdzeń nie może stanowić podstawy zastosowania art. 102 k.p.c. Należy zważyć, iż powód reprezentowany był przez profesjonalnego pełnomocnika z wyboru. Skarżący miał zatem możliwość konsultowania na poszczególnych etapach postępowania kwestii związanych z powództwem, pytać o ewentualną zasadność dochodzonych przez siebie roszczeń i ryzyko oddalenia powództwa. Zważyć należy, iż sprawa zawisła przed Sądem Rejonowym w Kaliszu już w grudniu 2013r. Powód powinien nadto wziąć pod uwagę wnioski zawarte w sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu rachunkowości opinii, który to po zapoznaniu się z materiałem dowodowym zawartym w aktach sprawy uznał żądanie M. D. za bezzasadne.

Pełnomocnik pozwanej przedłożył do akt sprawy spis kosztów, wnosząc o zasądzenie wynagrodzenia zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w kwocie 2.700 zł, opłaty od pełnomocnictwa 17 zł. oraz kosztów dojazdu do Sądu łącznie na 8 rozpraw tj. 16 przejazdów generujących koszty w wysokości 802,37 zł., a stanowiących zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. oraz art. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wydatki strony niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, tj. łącznie o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kwoty 3.519,37 zł. do czego Sąd I instancji słusznie się przychylił.

W tym stanie rzeczy mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie jako nieuzasadnione należało oddalić o czym stanowi punkt 1 postanowienia.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd orzekł w punkcie 2 postanowienia na podstawie § 10 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r., poz. 1800).

/SSO Ewa Nowakowska/ /SSO Stanisław Pilarczyk/ /SSO Marzena Głuchowska/